

Nr 9

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående lån från räkfiskelånefonden.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 181 av herr *Magnusson m. fl.* och II: 225 av herr *Åberg m. fl.*, har föreslagits, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att lån ur den s. k. räkfiskelånefonden må med oförändrade villkor beviljas t. o. m. utgången av år 1967.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till motionen II: 225.

Remissyttranden i anledning av motionerna har avgetts av statskontoret, fiskeristyrelsen, statens jordbruksnämnd, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län och Svenska västkustfiskarnas centralförbund.

Samtliga remissinstanser stöder motionsförslaget.

Statskontoret anför följande i fråga om räkfiskelånefondens tillkomst m. m.

I den utredning, som fiskeristyrelsen avgav 27.8.1964 och som avsåg att avhjälpa för vissa fiskare på västkusten uppkommande ekonomiska svårigheter på grund av en 29.3.1963 av Kungl. Maj:t godkänd överenskommelse mellan Sverige och Norge, föreslogs bl. a. anvisandet av särskilda statliga lånemedel, vilka borde kunna sökas under 5 år efter den tidpunkt, 1.1.1965, då långivningen förutsattes kunna påbörjas.

Vid anmälan av utredningen för 1964 års riksdag (prop. 190 s. 67—74) framhöll departementschefen i denna fråga, att det enligt hans mening vore tillfyllest om berörda fiskare finge möjlighet att inom två år söka lån och bidrag. Sådan ansökan skulle sålunda inges till fiskeristyrelsen före utgången av 1966.

Investeringsanslag för låneverksamheten ifråga anvisades under fonden för låneunderstöd med 3 milj. kr. för 1964/65 och 2,5 milj. kr. för 1965/66. De i motionerna lämnade uppgifterna å utbetalade lån per 31.12.1966 kan vitsordas.

Vid de av motionärerna angivna omständigheterna finner statskontoret skäl föreligga för ett tillmötesgående av förslaget om förlängning av ansökningstiden för räkfiskelån med ett år t. o. m. utgången av år 1967.

Slutligen erinrar statskontoret om att — då investeringsanslag för ändamålet beviljades senast för budgetåret 1965/66 — anslagsmedlen står till förfogande t. o. m. den 30 juni 1968.

Fiskeristyrelsen har intet att erinra mot bifall till motionerna. Styrelsen lämnar i sammanhanget följande uppgifter angående en år 1964 företagen *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 10 saml. Nr 9*

intervjuundersökning bland de berörda räkfiskarna samt för verksamheten med lån och bidrag till ifrågavarande räkfiskare.

Intervjuundersökningen. Undersökningens resultat ligger till grund för utformningen vid 1964 års riksdag (höstsessionen) av låne- och bidragsverksamheten till förmån för de i motionsparet avsedda räkfiskarna i norra Bohuslän.

Efter samråd med Svenska västkustfiskarnas centralförbund har 303 räkfiskare fått frågeformulär om följderna för dem av bortfallet av visst fiskeområde. Av de tillfrågade 303 fiskarna har 37 inte svarat, men några av de 37 har likväl kunnat få *bidrag* på grundval av andras uppgifter till undersökningen. 13 av de 303 har uppnått pensionsåldern och därför inte kunnat få lån eller bidrag.

Bidragsverksamheten. Antalet sökande är 224. 100 har fått bidrag. 18 sökande som vägrats bidrag har inte överklagat besluten som därmed vunnit laga kraft. 50 sökande som vägrats bidrag eller fått reducerade bidrag har överklagat besluten, och besvären är beroende på Kungl. Maj:ts prövning. I avvaktan på utgången vilar 52 bidragsansökningar hos styrelsen. 4 ansökningar om bidrag av änkor efter räkfiskare har styrelsen underställt Kungl. Maj:ts prövning. Styrelsen har intill den 1 mars 1967 utbetalat bidrag med sammanlagt 891 700 kr.

Låneverksamheten. 39 fiskelag, omfattande en eller flera personer, tillsammans 75 personer, har sökt lån för ett eller flera av de tre medgivna låneändamålen: båtköp, motorbyte, radarinstallation. Av de 39 fiskelagen har 12 sökt lån vid två olika tillfällen. Här redovisas inte de *sökta* lånebeloppen, eftersom de i vissa fall vida överstiger medgivna högsta belopp och i andra fall lånebelopp inte angivits.

8 av de 39 fiskelagen (= 17 personer) har inte beviljats sökta lån. 31 av de 39 fiskelagen (= 58 personer) har beviljats lån med sammanlagt intill 3 463 254 kr. Av dessa 31 beviljade lån har 7 (= 17 personer) inte uttagits eller också återbetalats före utgången av 1966, motsvarande ett sammanlagt belopp av 313 370 kr. Det sammanlagda, beviljade lånebeloppet blir därför högst (3 463 254 — 313 370) 3 149 884 kr.

Intill den 1 mars 1967 har i lån utbetalats tillsammans 1 980 252 kr. Preliminärt har dessutom beviljats lån på sammanlagt högst 489 200 kr. (definitiva belopp föreligger först sedan låntagarna med kvitton styrkt de verkliga kostnaderna). Det teoretiska maximibeloppet som disponerats för låneverksamheten blir således (1 980 252 + 489 200) 2 469 452 kr.

Slutligen framgår, efter granskning och genomgång av intervjuundersökningens uppgifter om räkfiskare, att såvitt styrelsen kan bedöma endast en båtägare utöver dem som sökt lån inom gällande tidsfrist före den 1 januari 1967 kan ifrågakomma att erhålla lån på de villkor som i övrigt gäller för låneverksamheten, alltså om tidsfristen enligt föreliggande motionspar utsträcks ett år.

Statens jordbruksnämnd meddelar, att nämnden ej har något att erinra mot att ansökningstiden för lån från räkfiskelånefonden förlängs i enlighet med motionärernas förslag.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län ansluter sig till motionärernas hemställan. Till stöd härför anför länsstyrelsen följande.

Situationen för fiskenäringens utövare i norra Bohuslän har under de senaste åren starkt försämrats, vilket framförallt hänger samman med den

minskade tillgången på räka. För att fiskets utövare skall erhålla bättre ekonomiska resultat erfordras antingen en övergång till storsjöfiske eller också måste fiskarna söka sig till fångstplatser för räka som ligger på betydligt större avstånd från hemmahamnen än vad tidigare varit nödvändigt. I båda fallen krävs större fartyg med starka motorer och vid övergång till storsjöfiske jämväl helt andra redskap än de man använder vid fångst av räka.

De fiskefartyg som används i denna del av länet är som regel små och med svaga motorer. De är i många fall klart olämpliga för fiske på längre bort liggande fiskevatten. Skall fiskenäringen bestå och utvecklas krävs därför som påvisades i den av fiskeristyrelsen m. fl. gjorda utredningen betydande investeringar i fartyg och motorer.

Att ett utbyte av de befintliga mindre fartygen liksom ökning av de större fartygens motorstyrka ej kunnat ske i beräknad omfattning under de två år medel stått till förfogande ur den s. k. räkfiskelånefonden sammanhänger med de betydande avsättningssvårigheter som förelegat beträffande mindre fiskefartyg. Detta har medfört problem i samband med finansieringen av nyinvesteringar i fartyg, motorer och redskap. Härtill kommer den ovisshet som rått beträffande räkfiskets utveckling.

Länsstyrelsen har i olika sammanhang framhållit vikten av att näringslivet förstärks i denna del av länet. Statsmakterna har också accepterat denna ståndpunkt bl. a. genom att inränga Strömstadsregionen i det s. k. norra stödområdet. Genom lokaliseringsfrämjande åtgärder av skilda slag har länsstyrelsen och andra statliga myndigheter såväl som landstinget kunnat medverka till en ökad differentiering av regionens näringsliv.

Fiskarebefolkningen bor dock ofta på sådana platser ute i kustbandet att en förstärkning av näringslivet i själva Strömstad knappast kommer dem till godo. De långa avstånden liksom de dåliga förbindelserna, ofta bestående i långa sjöresor, gör att denna befolkning för sin utkomst är hänvisad till fiske.

Svenska västkustfiskarnas centralförbund anhåller att motionerna bifalles. Förbundet anför närmare.

På grund av olika faktorer, vilket av motionärerna påpekats, har många fiskare ännu ej kunnat ansöka om lån ur ovannämnda fond. Den främsta orsaken är därvid svårigheterna att få den gamla båten försåld till ett någorlunda acceptabelt pris. På grund av att ett stort antal båtar, i för dessa fiskare vanliga storlekar, f. n. finns till försäljning har möjligheterna att byta båtar varit mycket beskurna. Om lån ur den s. k. räkfiskelånefonden (enligt Kungl. Maj:ts brev nr 76 av den 18/12 1964) med oförändrade villkor kunde beviljas t. o. m. utgången av 1967 i enlighet med motionärernas önskan skulle detta vara av stor betydelse för ifrågavarande räkfiskare.

Utskottet

Genom beslut av 1964 och 1965 års riksdagar (resp. prop. 190, JoU 30, rskr. 399 och prop. 1 bil. 11 s. 313, JoU 1 p. 149, rskr. 9) anvisades för budgetåren 1964/65 och 1965/66 investeringsanslag av sammanlagt 5 500 000 kr. för lån till vissa räkfiskare, som på grund av att 1950 års svensk-norska

fiskeriöverenskommelse upphört att gälla med utgången av år 1964 mist sitt tidigare huvudsakliga fiskeområde. Ifrågavarande lån kan beviljas berörda fiskare intill högst 80 procent av kostnaden för att skaffa annan båt och motor och för ombyggnad av båt samt intill högst 100 procent av kostnaden för radaranläggning. Om särskilda skäl föreligger får lånebeloppet överstiga 80 procent av kostnaden för att skaffa annan båt m. m. Varje enskilt lån får i regel inte överstiga 180 000 kr. Om särskilda omständigheter föreligger äger dock Kungl. Maj:t medge, att lån beviljas till högre belopp. Lånen beviljas av fiskeristyrelsen, som har att i erforderlig mån samråda med arbetsmarknadsstyrelsen och berörd fiskareorganisation.

Ansökning om lån som avses i det föregående skulle enligt gällande bestämmelser inges till fiskeristyrelsen före utgången av år 1966. I motionerna I: 181 och II: 225 har framlagts förslag av innebörd, att ansökningstiden skall förlängas ett år, dvs. till utgången av år 1967. Enligt motionärerna finns fiskelag som önskat utnyttja ifrågavarande lånemöjligheter men inte ansett sig före ansökningstidens utgång kunna göra detta på grund av svårigheterna att avsätta de äldre båtarna. Samtliga i ärendet hörda remissinstanser, bl. a. statskontoret, har tillstyrkt motionerna eller lämnat dem utan erinran. Vid angivna omständigheter finner utskottet skäl föreligga att ansökningstiden för berörda lån förlängs i enlighet med motionärernas förslag.

Med åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 181 och II: 225
i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna vad utskottet
i det föregående anför.

Stockholm den 30 mars 1967

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Mossberger, Hedström, Carl Eskilsson*, Nils Hansson, Magnusson, Hermansson*, Isacson, Skårman, Manne Olsson* och Lokander*;

från andra kammaren: herr Hansson i Skegrie, fru Lindskog, herrar Arweson, Trana, Persson i Heden, Eskilsson i Likenäs, Johansson i Simrishamn, Berndtsson, fru Sundberg och herr Åberg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.